

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญยิ่งและเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ มนุษย์จะได้รับการศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2534) ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ... ในประเทศที่กำลังพัฒนา การศึกษาเป็นทั้งผลผลิตของสังคม และเป็นปัจจัยในการเปลี่ยนแปลงของสังคม”

การศึกษามีหน้าที่และบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติ พลเมืองที่มีคุณภาพ ดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่ด้วยความรู้ ปัญญา มีความคิด คุณธรรมและความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะมาถึง ย่อมทำให้ประเทศชาติเกิดความมั่นคง เจริญรุ่งเรืองมีเศรษฐกิจดี ดังที่ เสน่ห์ จามริก (2533) กล่าวว่า

การพัฒนาทรัพยากรคนกับการพัฒนาเศรษฐกิจนับเป็นกระบวนการอันหนึ่งอันเดียวกัน เพราะในที่สุดแล้ว โดยนัยทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาเท่ากับเป็นกระบวนการสร้างและสะสมทุนทางปัญญา ความรู้ และทักษะซึ่งจะเป็นบ่อเกิดของทุนและวิทยาการ ตลอดจนนวัตกรรมปัจจัยอื่นด้วย...

ด้วยเหตุนี้กำลังฐานะทางเศรษฐกิจที่แท้จริงจึงขึ้นอยู่กับทรัพยากรคนทั้งหมด ซึ่งเป็นแหล่งสร้างและสะสมกำลังทุนทางปัญญาความรู้ภายในชาติ

นักการศึกษาจึงมุ่งพัฒนานักเรียนให้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น เพื่อจะได้มีกำลังปัญญาความรู้มากพอที่จะสร้างและพัฒนาตนเองได้บนพื้นฐานแห่งศักยภาพความรู้ความสามารถของตนเอง และเป็นที่แน่นอนว่าศักยภาพทางปัญญาความรู้แต่ละคนย่อมมีแตกต่างกันไปตามธรรมชาติ ดังนั้นนักการศึกษาจึงระลึกรถึงโอกาสของการพัฒนาและสร้างสรรค์วิชาความรู้ในลักษณะที่เป็นธรรมทางการศึกษาแก่นักเรียนทุกคน เพื่อให้บังเกิดผลจริงจรงในทางปฏิบัติ บนพื้นฐานของบทบาทหน้าที่ของการศึกษาในการพัฒนาทรัพยากรคนของชาติ นักการศึกษาควรสนใจจัดบริการทางการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งถูกมองข้ามมาเป็นเวลา

นาน เช่น เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งจัดเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทหนึ่ง กล่าวคือ เป็นเด็กที่มีระดับความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์สูงกว่าเด็กปกติโดยทั่วไป จึงต้องการโอกาสในการพัฒนาสติปัญญาความสามารถที่มีอยู่ ดังนั้นการพิจารณาจัดบริการทางการศึกษาที่จะพัฒนาและส่งเสริมความสามารถของเด็กกลุ่มนี้ จึงอาศัยความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับเด็กสามารถพิเศษเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

รัฐบาลได้มองความสำคัญของการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กสามารถพิเศษมากขึ้น ดังนั้นในแผนการศึกษาแห่งชาติ (2535) จึงมีนโยบายสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบและวิธีการที่เอื้อให้ผู้มีปัญญาเลิศหรือมีความสามารถพิเศษได้พัฒนาอัจฉริยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ในปี 2536 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นหน่วยงานวางแผนและกำหนดนโยบายการศึกษาของประเทศ จึงดำเนินโครงการประเมินผลการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ ผลของการประเมินโดยสรุปพบว่า เด็กสามารถพิเศษส่วนใหญ่ถูกสอนให้มุ่งมั่นแต่วิชาการเน้นแต่เนื้อหาและข้อมูล ซึ่งต้องอาศัยการท่องจำ ยังไม่ได้รับการส่งเสริมให้ถูกทาง ยังขาดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนในการพัฒนา ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ขาดหลักสูตรที่เหมาะสมกับศักยภาพของเด็ก ขาดเครื่องมือการคัดแยกเด็ก รวมทั้งขาดงบประมาณที่จะนำมาใช้ดำเนินการ นอกจากนี้ในการพัฒนาเด็กกลุ่มนี้ควรพัฒนาให้ครบองค์ทุกด้าน มิใช่พัฒนาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง ควรพัฒนาร่างกาย จิตใจ และสังคมไปพร้อมกัน ถึงแม้หลักสูตรประถมศึกษาจะได้เห็นความสำคัญและกำหนดวิธีดำเนินการเพื่อส่งเสริมเด็กสามารถพิเศษซึ่งได้กล่าวมาแล้วนั้น แต่ในทางปฏิบัติจริงโรงเรียนต่างๆ ไปยังไม่สามารถจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาสติปัญญาและความสามารถพิเศษของเด็กกลุ่มนี้ได้เต็มที่ ทำให้เด็กกลุ่มนี้ขาดโอกาสที่จะได้รับการส่งเสริมเหมือนเด็กกลุ่มอื่นๆ หรืออีกนัยหนึ่งคือระบบการศึกษาอย่างเดียวไม่ช่วยเกื้อหนุนให้เด็กสามารถพิเศษสามารถพัฒนาตนเองไปถึงขีดสูงสุดตามศักยภาพของตนเอง (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2537)

ฉะนั้นการจัดบริการทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมนักเรียนสามารถพิเศษให้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ จึงควรเป็นหน้าที่ของทางโรงเรียนที่จะต้องจัดโปรแกรมการเรียนเป็นพิเศษให้แก่เด็กเหล่านี้ และต้องมีการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และสื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน เสน่ห์ จามริก (2528) กล่าวว่า

กระบวนการเรียนรู้น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้คนได้บรรลุจุดสุดยอดของความเป็นอัจฉริยะ เพราะกระบวนการเรียนรู้ทำให้เป็นอิสระ ให้สิทธิเสรีภาพในการให้เด็กและเยาวชนแสดงออก เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ

ยิ่งขึ้น จึงควรเปลี่ยนจากระบบควบคุมไปสู่ระบบการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลักสูตรรายวิชา หรือเทคนิคการเรียนการสอนเป็นเพียงสื่อที่นำไปสู่การเรียนรู้เท่านั้น

การเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการค้นหาศักยภาพและการแสดงออกของนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งของการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับนักเรียนกลุ่มนี้

การอ่านเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ใช้กันมากจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต และนับวันการอ่านจะทวีความสำคัญมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาการ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้ทุกคนต้องขวนขวาย เพื่อให้เป็นคนก้าวทันโลกทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในสังคมประชาธิปไตยอย่างประเทศของเราจึงต้องการพลเมืองที่มีความสามารถในการแสดงความคิดเห็น รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ และรู้จักประเมินสิ่งที่อ่านอย่างมีเหตุผล แทนที่จะเชื่อทุกสิ่ง ทุกอย่างอย่างมง่าย ความสามารถในการอ่านระดับประเมินค่าหรือระดับที่ต้องใช้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นสิ่งสำคัญ เป็นทักษะสูงสุดของการอ่าน ผู้เรียนที่ได้รับการสอนและฝึกในทักษะนี้จะสามารถนำความรู้ ความสามารถนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมได้

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (critical reading) เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มพูนการใช้สติปัญญาแก่เด็กสามารถพิเศษ เพราะจะฝึกทักษะในเรื่องการใช้ความคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล สมถวิล วิเศษสมบัติ (2528) กล่าวสรุปความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นการอ่านที่ผู้อ่านจะได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง เพราะไม่เพียงรับทราบตามคำบอกเล่าของผู้เขียนตรงตามตัวอักษรเท่านั้น ยังเป็นการนำเอาความคิดของผู้เขียนมาผนวกเข้ากับความคิดของตน ทำให้เกิดความคิดใหม่แล้วนำไปใช้ประโยชน์ได้ ความสามารถในการอ่านระดับประเมินค่าหรือระดับที่ต้องใช้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จึงเป็นสิ่งสำคัญ Thorndike (อ้างถึงใน Dechant, 1982) กล่าวว่า "การอ่านเป็นกระบวนการของการคิด" ผู้อ่านจะมีปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่านโดยอาศัยประสบการณ์ทางภาษาและทางการคิด ส่วน Stauffer (1977) ให้ความเห็นพอสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณหรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) ใช้กระบวนการเดียวกัน และมีใช้สิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติแต่จะต้องมีการสอนและการฝึกฝน ผกาศรี เย็นบุตร (2526) เน้นว่าถ้ามีการฝึกฝนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอยู่เสมอ จะทำให้ผู้อ่านมีจิตใจกว้าง มองโลกในแง่ดีและเป็นคนดี ปัญหาที่สำคัญสำหรับครูในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การหาวัสดุที่เหมาะสมมาใช้ในการสอน (ศิริรัตน์ นิละคุปต์, 2528)

วรรณกรรมสำหรับเด็กหรือหนังสืออ่านสำหรับเด็กเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตการอ่านของเด็ก วรรณกรรมสำหรับเด็กนับเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมากกว่าศิลปะใดๆ

เพราะเป็นศิลปะที่สร้างด้วยวัตถุที่เป็นธรรมชาติจากประสบการณ์ชีวิตของมนุษย์ และตัวละครที่ผู้แต่งสร้างขึ้น และใช้ภาษาเป็นเครื่องถ่ายทอดมายังผู้อ่าน (ปราณี เชียงทอง, 2526) การให้เด็กอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กจะช่วยส่งเสริมจินตนาการสนองอารมณ์ต่างๆ ตามที่เด็กปรารถนา และสร้างเสริมประสบการณ์ที่ดีแก่เด็ก ดังนั้นการนำวรรณกรรมภาษาอังกฤษสำหรับเด็กที่มีความเหมาะสมเป็นสื่อในการฝึกทักษะการอ่านขั้นสูง จนสามารถใช้สติปัญญา ความรู้ ความคิด และวิจารณ์งานในการประเมินสิ่งที่อ่านได้ เป็นแนวคิดที่ดีเพราะนอกจากจะเป็นการสนองความต้องการพิเศษในด้านการอ่านของนักเรียนสามารถพิเศษแล้ว ยังช่วยพัฒนานักเรียนให้เจริญงอกงามทั้งด้านจิตใจ สติปัญญาความรู้ และความคิดไปพร้อมๆ กัน

Clark (1986) อธิบายการอ่านและการพัฒนาสติปัญญาของนักเรียนโดยดูจากลักษณะความสามารถพิเศษในด้านการอ่านของนักเรียนสามารถพิเศษ ซึ่งแสดงให้เห็นชัดว่านักเรียนสามารถพิเศษต้องการโอกาสที่จะพัฒนาความสามารถ ซึ่งได้แก่

1. การได้แสดงถึงความรู้ใหม่ๆ ที่ทำทนายในเรื่องของสิ่งแวดล้อม ตลอดจนวัฒนธรรมต่างๆ
2. การได้แสดงถึงความเปลี่ยนแปลงของวิชาต่างๆ รวมทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องด้วย
3. การได้มีโอกาสคิด หรือแสวงหาในสิ่งที่พวกเขาสนใจ
4. การได้แสดงถึงระดับความคิด ตามอัตราการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล
5. การได้มีโอกาสพบ และใช้คำศัพท์และมโนทัศน์ที่ยากขึ้น
6. การได้มีโอกาสซักถามโดยไม่มีกำหนด

ความต้องการเหล่านี้สามารถบำบัดได้จากการอ่านวรรณกรรม และถ้ามีการอภิปรายหลังการอ่านยังสนองการพัฒนาความต้องการด้านสติปัญญา (Cognitive Needs)

จากการศึกษาการบรรณบำบัดหรือการบำบัดรักษาด้วยหนังสือ (Bibliotherapy) พบว่าเป็นแนวคิดที่ดีมีประโยชน์ ไม่ซับซ้อน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ ลักษณะกิจกรรมเป็นการเข้ากลุ่ม มีการอ่านหนังสือ และมีการใช้ทักษะการอ่านขั้นสูงในการวิเคราะห์สิ่งที่อ่าน แล้วนำสิ่งที่อ่านมาอภิปรายกัน นักเรียนเรียนรู้ที่จะฟังคนอื่นพูดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน และจากการฟังคนอื่นพูดจะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ที่จะคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล เรียนรู้วิธีแก้ปัญหา การให้นักเรียนมีโอกาสใช้ทักษะการคิดพร้อมๆ กับการอ่าน โดยการแสดงความคิดเห็นและวิจารณ์สิ่งที่อ่านอย่างมีเหตุผล ก็หมายถึง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถตอบสนองความต้องการด้านสติปัญญาของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนซึ่งสอดคล้องกับการค้นพบของ Terman (1981 อ้างถึงใน ดวงเดือน อ่อนน่วม, 2529) ที่ว่าเด็กสามารถพิเศษให้ความสนใจเกี่ยวกับคำนิยมและทัศนคติของผู้อื่น และพร้อมที่จะแลกเปลี่ยน

เปลี่ยนความคิด ค่านิยมและทัศนคติทางสังคมของตนเองกับผู้อื่น

Darling (1957 อ้างถึงใน อัมพร พินิจวัฒนา, 2528) อธิบายว่าบรรณบำบัดเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจอันเกิดจากปฏิสัมพันธ์กันระหว่างความรู้สึกนึกคิดของผู้อ่านกับเนื้อหาในวรรณกรรมประเภทต่างๆ ที่อ่าน ซึ่งผลจากการอ่านนี้จะเป็นประโยชน์ในการประเมินตนเองของผู้อ่าน ตลอดจนสามารถปรับตัวในพัฒนาการด้านต่างๆ

Shepherd และ Iles (1976) กล่าวว่า เมื่อครูหรือบรรณารักษ์หาวรรณกรรมให้นักเรียนอ่านเท่ากับเป็นการช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา ได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตและเสริมให้มีความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (self-image) วรรณกรรมที่อ่านอาจเป็นวรรณกรรมที่มีประโยชน์ที่ครูแนะนำให้อ่าน กระบวนการที่เกิดขึ้นจะช่วยเปลี่ยนทัศนคติ นิสัยและทักษะบางอย่างได้ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการบรรณบำบัดจะเป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมาย

Cornett (1981) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญการสอนอ่านในวิทยาลัยอธิบายว่า บรรณบำบัดจะแสดงผลต่อเมื่อผู้อ่านได้รับการบำบัดความต้องการ (needs) อย่างพอใจ และจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้สึกและด้านพุทธิปัญญา

บรรณบำบัดพัฒนา เป็นบรรณบำบัดประเภทหนึ่งที่ใช้วรรณกรรมทั้งประเภทสร้างสรรค์และเพื่อความรู้อย่างผู้เข้าร่วมเป็นบุคคลปกติ ผู้ให้การบำบัดเป็นบุคคลธรรมดา อาจจะเป็นครู บรรณารักษ์ หรืออาสาสมัคร ที่ประสงค์จะช่วยเหลือ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดพัฒนาการให้เกิดการเรียนรู้และให้มีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น เป้าหมายของการบรรณบำบัดพัฒนาจะช่วยกำหนดเทคนิค วิธีการ ประเภทหนังสือ และจำนวนคนในกลุ่ม ผู้ให้การบำบัดในประเภทนี้จะมิบทบาทน้อยกว่าบรรณบำบัดประเภทอื่นซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้รับการบริการได้ใช้ ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในการแสดงความคิดเห็นระหว่างเพื่อนในกลุ่ม

วิธีบรรณบำบัดพัฒนา มี 2 ขั้นตอน คือ

1. การเตรียมการ ได้แก่ การศึกษาความต้องการของนักเรียน การหาวรรณกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน การกำหนดเวลา สถานที่ และกิจกรรมที่ใช้ และการเตรียมวรรณกรรม

2. การดำเนินการบรรณบำบัดประกอบด้วย การใช้กิจกรรมแนะนำ การเพิ่มประสบการณ์ก่อนอ่าน การให้เวลานักเรียนเพาะความคิด กิจกรรมติดตามผล และการนำเข้าสู่การประเมินและอภิปราย

การเชื่อมโยงแนวคิดของการใช้พลังแห่งหนังสือเข้ากับลักษณะความต้องการ และระดับความสามารถของนักเรียนสามารถพิเศษ แล้วนำมาปรับใช้จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างน้อยที่สุดนักเรียนจะได้รับการกระตุ้นให้สนใจในการอ่านวรรณกรรมภาษาอังกฤษและ

ช่วยให้นักเรียนรู้จักค้นหาความหมายในสิ่งที่อ่าน ซึ่งบางคนอาจมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งที่อ่านได้ ซึ่งเป็นจินตนาการของผู้เขียนที่จะให้ความบันเทิง ประสบการณ์ ความรู้สึกของมนุษย์ ในหลากหลายลักษณะ และยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ความเป็นมนุษย์ที่แท้จริง ซึ่งถือเป็นความรู้อย่างหนึ่งที่เราพึงหาได้จากสิ่งที่อ่าน ดังนั้นการพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ใช้บรรณูปาบัคพัฒนาจึงมีส่วนที่ให้คุณประโยชน์แก่นักเรียนได้มาก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษในประเทศไทยพบว่า ความสามารถในการอ่านของนักเรียนในทุกระดับอยู่ในระดับต่ำไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น วิภา สังข์ทองจิน (2529) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ 2 ยังไม่ถึงระดับถ่ายโอน ระดับสื่อสาร และระดับวิพากษ์วิจารณ์ สมเชาวน์ ชาตินอุดม (2527) พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านระดับวิเคราะห์วิจารณ์ไม่ถึงเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อพิจารณาทุกทักษะรวมกัน และประสิทธิ์ สง่าเนตร (2523) พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิชาเอกภาษาอังกฤษของวิทยาลัยครูในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสามารถในการอ่านโดยใช้วิจารณญาณต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของแบบทดสอบ Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal Form A ในด้านการสรุปโดยอิงความกับการรู้จักข้อสันนิษฐาน การสรุปโดยอิงความกับการอนุมาน การสรุปโดยอิงความกับการตีความ การสรุปโดยอิงความกับการประเมินข้อตอบได้ การรู้จักข้อสันนิษฐานกับการตีความ การรู้จักข้อสันนิษฐานกับการประเมินข้อตอบได้ และการอนุมานกับการตีความ และนักการศึกษาหลายท่าน เช่น ปานตา ใช้เทียมวงศ์ และพิตรวัลย์ โกวิทวที (2516) ได้แสดงความเห็นว่าทักษะที่น่าเป็นห่วงคือ การอ่านอย่างมีความคิดไตร่ตรอง ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการอ่านโดยขาดวิจารณญาณจึงเป็นอันตรายอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน Thammongkol (1977) ให้ความเห็นพอสรุปได้ว่า ระบบการศึกษาในประเทศไทยไม่ค่อยมีรายวิชาที่สอนการอ่านระดับสูง และผู้สอนมักสอนแต่เพียงให้สามารถจำเรื่องราว ความสามารถส่วนใหญ่ของนักเรียนจึงมักเป็นทักษะในด้านจำเรื่องราว และจับใจความสำคัญ แต่มักจะอ่อนมากในด้านการอ่านโดยใช้วิจารณญาณ นอกจากนี้ Lederer (1980) ยังพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับตัวทำนาย 5 ประการคือ ระดับสติปัญญา เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความสามารถในการพูด ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงจะมีส่วนสัมพันธ์อย่างมากกับความสามารถในการใช้ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ส่วนตัวทำนายอื่นมีผลไม่มากนัก

จากข้อค้นพบและความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่จำเป็นต้องได้รับการฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพทางการอ่าน และการสอนอ่านอังกฤษ โดยทั่วไปยังขาดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ซึ่งนับเป็นการสอนที่ขาดคุณภาพ Dallman และคณะ (1987) ยังให้ความเห็นพอสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความเป็นสิ่งสำคัญ ช่วยให้การอ่านแต่ละครั้งบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งพื้นฐานความเข้าใจจะค่อยๆ พัฒนาขึ้นตั้งแต่ขั้นต่ำสุดคือ เข้าใจข้อเท็จจริง จนถึงขั้นสูงคือ ชั้นวิจารณ์ประเมินค่าสิ่งที่อ่าน ซึ่งการพัฒนาจะค่อยๆ สร้างขึ้นจากการฝึกฝนการอ่านเป็นประจำ สำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งมีระดับความสามารถในการอ่านสูงกว่าเด็กอื่นก็ยังคงได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้เหมาะสมกับความสามารถของเขาอย่างเต็มที่ ซึ่งการฝึกฝนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณน่าจะกระทำได้ไม่ยากนัก เพราะนักเรียนมีพื้นฐานทางการอ่านมากพอที่จะเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ และพร้อมที่จะฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณซึ่งเป็นพฤติกรรมการอ่านขั้นสูงต่อไป ผู้วิจัยมีความเห็นว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ควรได้รับการส่งเสริมด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามศักยภาพของตนได้อย่างอิสระเต็มที่ และเนื่องจากโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มองเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนกลุ่มนี้ เช่นกัน และได้จัดตั้งโครงการการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กชาวนนทบุรีระดับประถมศึกษาขึ้น เพื่อส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งหมายถึงนักเรียนทุกคนต้องการได้รับโอกาสที่จะพัฒนาให้ความสามารถสูงขึ้นพร้อมๆ กับการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้บรรณูปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษให้มีโอกาสพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และเพื่อประโยชน์แก่ทางโรงเรียนในด้านแนวทางในการจัดการส่งเสริมนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังอาจเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมของครูและผู้เกี่ยวข้อง ในด้านการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์โดยใช้บรรณูปัจจุบัน

สมมติฐานของการวิจัย

หลักการสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษอยู่ที่การพัฒนาหลักสูตรพิเศษเฉพาะ และการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ ลักษณะพิเศษ ความต้องการพิเศษ และความสนใจของนักเรียน ดังนั้นการจัดโปรแกรม หรือ กิจกรรมพิเศษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านต่างๆ ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการ เรียนวิชาภาษาอังกฤษ จะเน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าการเพ้นพูนเนื้อหา เพราะกระบวนการ เรียนรู้ทำให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง เป็นการเตรียมตัวนักเรียนให้รู้จักแก้ปัญหาด้วย ตนเอง ดังนั้น การจัดกิจกรรมเสริม เพื่อเพิ่มพูนความสามารถต่างๆ จึงเป็นแนวคิดหนึ่งในการ ส่งเสริมความสามารถสำหรับนักเรียนกลุ่มนี้

กรรณิกา อุ่นแจ่ม (2528) ทำวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้กิจกรรมเสริมทักษะการอ่าน จับใจความภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ ทักษะคิของนักเรียนที่มีต่อการอ่านสูงขึ้น และงานวิจัยของ ศศิธร จำภากร (2531) เกี่ยวกับผลของกิจกรรมเสริมทักษะการเขียนภาษา อังกฤษต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาภาษาอังกฤษสูง พบว่าผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนหลัง จากได้รับกิจกรรมเสริมทักษะสูงขึ้นเช่นกัน

ผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาโปรแกรมเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญา สำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้บรรณ บำบัดพัฒนาที่มุ่งเน้นกระบวนการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณ์ญา จะช่วยให้นักเรียนมี ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัย จึงตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาหลัง เสร็จสิ้นโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าโปรแกรม
2. หลังเสร็จสิ้นโปรแกรมนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมร้อยละ 75 ขึ้นไป มีคะแนน ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 ทุกจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ทำคะแนนสอบปลายภาควิชาภาษาอังกฤษ ประจำภาคต้นปีการศึกษา 2537 อยู่ในระดับ 4 จำนวน 86 คน
2. ระยะเวลาในการทดลองรวม 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ พุธ และศุกร์ วันละ 60 นาที หลังเลิกเรียน รวม 26 ชั่วโมง แบ่งเป็นเวลาใช้แผนการใช้บรรณบำบัดพัฒนา 22 ชั่วโมง และเวลาประเมินผล 4 ชั่วโมง
3. แผนการใช้บรรณบำบัดพัฒนาที่สร้างขึ้นมีทั้งหมด 22 แผน แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะแรกให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมที่ครูเลือกให้ ระยะที่สอง ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมตามความสนใจของกลุ่ม และระยะที่สาม ให้นักเรียนอ่านอย่างอิสระตามความสนใจ
4. วรรณกรรมภาษาอังกฤษที่ใช้ในแผนบรรณบำบัดพัฒนา มี 2 ประเภท คือ แบบบันเทิงคดี 26 เรื่อง และแบบสารคดี จำนวน 5 เรื่อง รวม 31 เรื่อง
5. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้บรรณบำบัดพัฒนา
  - 5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับโปรแกรม

ข้อตกลงเบื้องต้น

แบบทดสอบปลายภาควิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือจำแนกนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การที่ผู้อ่านใช้การคิดวิเคราะห์ใคร่ครวญอย่างมีเหตุผลในสิ่งที่อ่าน และประเมินค่าสิ่งที่อ่านนั้น โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เดิมของตน ได้แก่ การแยกได้ว่าสิ่งที่อ่านเป็นเรื่องจริง หรือเรื่องเพื่อ

ฝัน หรือเป็นความคิดเห็น การสรุปเรื่องราวที่อ่าน การประเมินทัศนคติและจุดประสงค์ของผู้เขียน การบอกลักษณะตัวบุคคลในเรื่อง และการลงความเห็นเกี่ยวกับอารมณ์และน้ำเสียงของบุคคลในเรื่อง หรือประเภทของเรื่อง วัตถุประสงค์ของเรื่อง วัตถุประสงค์ของผู้วิจัยสร้างขึ้น

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้บรรณบำบัดพัฒนา หมายถึง การดำเนินการเรียนการสอนอย่างมีขั้นตอน มีจุดประสงค์เพื่อสอนให้นักเรียนรู้จักอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยครูเป็นผู้นำอภิปรายเป็นภาษาอังกฤษ และให้นักเรียนได้ตอบเป็นภาษาไทย โดยใช้เนื้อหาในวรรณกรรมภาษาอังกฤษสำหรับเด็กเป็นสื่อในการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น นักเรียนต้องใช้ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละครในเรื่องและเกิดการหยั่งเห็นหรือรู้แจ้งแล้วคิดหาเหตุผล หาแนวทางในการแก้ปัญหาของตัวละครในเรื่องโดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เดิมเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ การดำเนินการสอนโดยใช้บรรณบำบัดพัฒนา มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นใช้กิจกรรมแนะนำกระตุ้นและเร้าความสนใจของนักเรียน
2. ขั้นเพิ่มประสบการณ์ก่อนอ่านด้วยการขยายความเรื่องที่จะอ่าน
3. ขั้นให้เวลานักเรียนเพาะความคิด และบูรณาการสิ่งที่อ่านกับความคิด
4. ขั้นติดตามผลด้วยการอภิปรายเพื่อให้เกิดการหยั่งเห็น
5. ขั้นนำเข้าสู่การประเมินผลสิ่งที่อ่าน

โปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้บรรณบำบัดพัฒนา หมายถึง แผนการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่จัดขึ้น เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้กับนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บรรณบำบัดพัฒนา เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จากการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยใช้เนื้อเรื่องวรรณกรรมภาษาอังกฤษที่อ่านเป็นสื่อ เป็นกิจกรรมอิสระ จัดนอกเวลาเรียนปกติ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละประมาณ 60 นาที รวมเป็นเวลา 9 สัปดาห์

การพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้บรรณบำบัดพัฒนา หมายถึง การสร้างโปรแกรมเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย เป้าหมาย จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การกำหนดความหมายของกลุ่มเป้าหมาย กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียน การกำหนดลักษณะโปรแกรม การจัดการ

เรียนการสอนโดยใช้บรรณานาวัตพัฒนา และการประเมินผล แล้วดำเนินการตามโปรแกรมนำผลการประเมินโปรแกรมมาปรับปรุงไว้ใช้ต่อไป

วรรณกรรมภาษาอังกฤษสำหรับเด็ก หมายถึง เรื่องราวภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาสาระการใช้ภาษาเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ความรู้ ความบันเทิง และคติสอนใจ มี 2 ประเภท คือ ประเภทบันเทิงคดี หมายถึง เรื่องราวที่ผู้เขียนเขียนขึ้น โดยมีจุดประสงค์จะให้ความบันเทิงหรือความสนุกสนานเป็นสำคัญแก่เด็กในวัยต่างๆ เช่น นิทาน นิยาย และเรื่องสั้น ประเภทสารคดี หมายถึง เรื่องราวที่ให้ความรู้แก่เด็ก แต่มีวิธีการเขียนที่让孩子อ่านเพลิดเพลิน

นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนสาริตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ประจำภาคต้น อยู่ในระดับ 4

แบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งครอบคลุมจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมทั้ง 5 ด้านของโปรแกรม ได้แก่ ความสามารถในการบอกได้ว่า สิ่งที่อ่านเป็นเรื่องจริง หรือเพื่อฝัน หรือเป็นเพียงความคิดเห็น ความสามารถในการสรุปเรื่องราวที่อ่านได้ ความสามารถในการประเมินทัศนคติหรือจุดประสงค์ของผู้เขียน ความสามารถในการบอกลักษณะตัวละครในเรื่องได้ และความสามารถในการลงความเห็นเกี่ยวกับอารมณ์หรือน้ำเสียงของบุคคลในเรื่อง หรือประเภทของเรื่องได้

เกณฑ์การประเมินระดับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แต่ละจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ได้แก่ การแยกได้ว่าสิ่งที่อ่านเป็นเรื่องจริง หรือเพื่อฝัน หรือเป็นความคิดเห็น การสรุปเรื่องราวที่อ่าน การประเมินทัศนคติและจุดประสงค์ของผู้เขียน การบอกลักษณะตัวละครในเรื่อง และการลงความเห็นเกี่ยวกับอารมณ์และน้ำเสียงของบุคคลในเรื่อง หรือประเภทของเรื่องร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

เกณฑ์การประเมินจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมร้อยละ 75 ขึ้นไป ที่มีความ

สามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 ทุกจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. สร้างกรอบความคิดในการพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
2. พัฒนาโปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. ทดลองใช้โปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
4. ปรับปรุงโปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1. การสร้างกรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีการอ่าน การใช้บรรณบำบัดพัฒนาวรรณกรรมสำหรับเด็ก และวิธีสร้างโปรแกรมสำหรับนักเรียนสามารถพิเศษ

1.2 สร้างกรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย เป้าหมาย จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ความหมายของกลุ่มเป้าหมาย เกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเข้าโปรแกรม ลักษณะโปรแกรม การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลโปรแกรม

2. การพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

- 2.1 กำหนดเป้าหมายของโปรแกรม
- 2.2 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 2.3 กำหนดความหมายของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

อังกฤษ

- 2.4 กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเข้าโปรแกรม
- 2.5 กำหนดลักษณะโปรแกรม
- 2.6 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้บรรณบำบัดพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความสามารถ

ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

- 2.6.1 คัดเลือกวรรณกรรมภาษาอังกฤษสำหรับเด็ก
- 2.6.2 สร้างแผนการใช้บรรณูปโภคพัฒนา
- 2.6.3 ดำเนินการเรียนการสอนตามแผนการใช้บรรณูปโภคพัฒนา
- 2.7 การประเมินผลโปรแกรม
  - 2.7.1 สร้างเครื่องมือสำหรับประเมินผลโปรแกรม ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับโปรแกรม
  - 2.7.2 ดำเนินการประเมินผลโปรแกรม
- 3. การทดลองใช้โปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
  - 3.1 คัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 8 คน เข้าโปรแกรม
  - 3.2 ประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนเริ่มเข้าโปรแกรมโดยให้ทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
  - 3.3 จัดการเรียนการสอนตามแผนการใช้บรรณูปโภคพัฒนา ทั้งหมด 22 แผน สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 60 นาที นอกเวลาเรียน ในวันจันทร์ พุธและศุกร์ รวม 9 สัปดาห์
  - 3.4 ประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังเสร็จสิ้นโปรแกรม โดยให้ทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรม
  - 3.5 ให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรม
  - 3.6 วิเคราะห์ผลการทดลองเพื่อประเมินผลโปรแกรม
- 4. การปรับปรุงโปรแกรมการเพิ่มพูนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
นำผลการประเมินโปรแกรมมาปรับปรุงโปรแกรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้แนวทางในการนำบรรณูปโภคพัฒนาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านและคิด
2. เป็นแนวทางให้ครูปรับปรุงวิธีการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3. เป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้โรงเรียนจัดโปรแกรมส่งเสริมความสามารถ
ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ